

بخش صنعت و معدن و خروج از رکود تورمی

بخش صنعت و معدن و خروج از رکود تورمی

با توجه به آنکه صنعت و معدن نقش مهمی در اقتصاد ایران دارد، می‌توان پرسید خروج از رکود تورمی چگونه باید در بخش صنعت و معدن محقق شود؟ در سال ۱۳۸۹ و همزمان با اجرای مرحله اول قانون هدفمندی کردن یارانه‌ها و آغاز دوره تشدید تحریم‌های اقتصادی بین‌المللی علیه کشور، فشارهای سمت عرضه و تقاضا هر دو به تشدید تورم و رکود و وقوع همزمان آن‌ها منجر شد. برخی از مهمترین عوامل در شکل‌گیری وضعیت رکود تورمی را می‌توان کاهش تولید محصولات صنعتی؛ تعطیلی بسیاری از واحدهای تولیدی و حتی کاهش ظرفیت واحدهای فعال؛ دگرگون شدن بازدهی‌های بازارهای موازی؛ جهش قیمت در بازارهای ارز، بورس و مستغلات و افزایش قیمت کالاهای اساسی در بخش عرضه در بازار است و شاید به‌همین دلیل است که تاکید رهبری بر این است که بار اصلی خروج از رکود و تورم با بخش صنعت و معدن است و این بخش باید تلاش مضاعفی برای خروج از وضعیت رکود تورمی به‌کار گیرد.

تشدید تحریم‌ها هم از مجرای محیط کسب‌وکار-با تاثیر بر متغیرهایی همچون نرخ ارز، تورم و بیکاری- و هم از طریق تغییرات بسیار زیاد قیمت نسبی حامل‌های انرژی و ثبات نسبی قیمت ارز در بازارهای داخلی؛ افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل داخلی (اجرای قانون هدفمندی) و خارجی (اعمال تحریم‌ها علیه کشور)؛ افزایش شدید قیمت نهاده‌های وارداتی و فقدان نهاد مالی تخصصی برای تامین مالی در این

حوزه، باعث افزایش شدید هزینه‌های تولید گردید. ضمن آنکه، کاهش قدرت خرید مصرف‌کنندگان، کاهش فروش محصول در بخش صنعت و معدن را به همراه داشت. با توجه به آنکه مجموع علل از طرف عرضه و تقاضا در ایجاد این وضعیت سهمیم بوده است راه‌کارهایی نیز باید در قالب این دو گروه از عوامل مورد بررسی قرار گیرد.

بهره‌گیری از نظام تعرفه‌ای در اصلاح جریان واردات؛ بهره‌گیری از نظام ارزی مبتنی بر نرخ ارز واقعی در جهت حمایت از صادرات؛ بهره‌گیری از ابزارهای تشویقی قیمتی و غیرقیمتی در استفاده از ظرفیت‌های درونی و بیرونی؛ اصلاح قوانین و مقررات محل بخش بازرگانی؛ بهره‌گیری از مخارج دولتی برای ایجاد تقاضای موثر؛ تسهیل بیشتر محیط فعالیت کسب‌وکار از مهمترین سیاست‌هایی است که براساس آن می‌توان راهکارها را ارایه کرد. راه‌کارهای خروج از تورم رکودی نیز در دو سطح وجود دارد. برخی از راه‌کارها در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت است و برخی دیگر در اختیار این وزارتخانه نیست. درخصوص راه‌کارهای نوع دوم، وزارتخانه می‌تواند با همکاری با نهادهای ذی‌ربط راه‌کارهای مورد نظر خود را پیگیری کند.

با توجه به سیاست‌هایی که عنوان شد اولین راه‌کار اجرایی می‌تواند توسعه صادرات غیرنفتی از طریق هدف‌گذاری نرخ ارز واقعی باشد. تمرکز بر تولید داخل برای کاهش وابستگی به واردات (کاهش ارزبری)؛ افزایش توان صادرات غیرنفتی (افزایش ارزآوری)؛ جلوگیری از نشتی ارز و حمایت از واردات صنعتی؛ اولویت‌دهی برای راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام صنعتی و معدنی دولت؛ انجام سرمایه‌گذاری‌های لازم در این حوزه و حمایت از صنایع صادراتی و غیرصادراتی دارای ظرفیت خالی برای تولید زمینه‌های تحقق این راه‌کار به‌شمار می‌رود. ضمن آنکه بهبود تنوع‌پذیری صادراتی با توسعه تولیدات صادراتی صنعتی و معدنی با تاکید بر تسهیل فضای کسب‌وکار برای ورود بخش خصوصی به بخش حقیقی اقتصاد می‌تواند مفید باشد.

علاوه بر این، برنامه‌ریزی برای کاهش قاچاق و افزایش واردات رسمی مستقیم به کشور، بهره‌گیری از سرمایه‌گذاری خارجی در تامین مالی فعالیت‌های تولیدی، رفع قوانین و مقررات مغل در تولید ملی، اجرای برنامه‌های کاهش آسیب‌پذیری در وضعیت تشدید شوک‌های بیرونی، مدیریت واردات مبتنی بر حداقل دخالت در بازار و استفاده از فرایند تعرفه‌ها، تقویت ظرفیت‌های نهادهای تولیدات داخلی با بهره‌گیری از مخارج دولتی، تداوم توزیع سبد کالا در مرحله دوم هدفمندی یارانه‌ها (بدون تصدی‌گری تامین) و کمک به بهبود تقاضا با استفاده از فرایندهای فروش مدت‌دار، مدیریت جریان نقدینگی و هدایت آن به سمت تولید و افزایش ظرفیت جذب سرمایه از دیگر راه‌کارهایی است که بخش صنعت و معدن می‌تواند برای خروج از رکود و تورم اقدام کند و نقش خود را در خروج از این مشکل اقتصادی ایفا نماید.

تایید کننده: دکتر علیرضا گرشاسبی ☐	تایید مدیر ذیربط:	تایید حوزه ریاست:	تایید رئیس موسسه:
--	-------------------	----------------------	-------------------